

กลุ่มแม่บ้านเกาะกา แปรรูปอาหารจากปลา

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ จังหวัดนครนายก

เนื่องจากชาวบ้านในตำบลท่าเรือประสบปัญหาการขาดทุนจากการประกอบอาชีพในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเกษตร การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกุ้ง ซึ่งได้ผลผลิตไม่ดีมากนัก แต่พ่อค้าคนกลางกลับเป็นผู้ได้รับประโยชน์อย่างมาก ดังนั้น เพื่อคิดค้นและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยอาชีพที่ประชาชนภายในตำบลมีความถนัดได้แก่ด้านช่างไม้ การทำเสื่อกก การทำปลาร้าและการทอดผ้าพื้นเมือง เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ซึ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาภายในชุมชนร่วมกัน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือร่วมกันระดมความคิดกับผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาคมหมู่บ้าน มีความเห็นว่ากลุ่มแม่บ้านเกาะกาเป็นกลุ่มอาชีพหนึ่งที่เหมาะสมในการแปรรูปอาหารจากปลา เพราะในท้องถิ่นมีปลาจำนวนมาก หาได้ง่ายและเป็นอาหารที่มีประโยชน์รับประทานได้บ่อย น่าจะจำหน่ายและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่มได้ง่าย

ข้อมูลพื้นฐานปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ปากพลี

จังหวัด: นครนายก

ประชากร: 4,158 คน

พื้นที่: 65.60 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2545 อบต.ท่าเรือ ริเริ่ม “โครงการแปรรูปอาหารจากปลา” โดยกลุ่มแม่บ้านเกาะกา ซึ่งมีความถนัดและความชำนาญในการทำอาหาร และการแปรรูปอาหารจากปลา เช่น ปลาร้า ปลาจืด เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านเกาะกา นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ประชาชนในตำบลที่มีอาชีพเลี้ยงปลาได้อีกทางหนึ่งด้วย

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. รวบรวมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกาะกา จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น
 - สมาชิก จำนวน 30 คน ดำเนินการแปรรูปอาหารจากปลา
 - สมาชิก จำนวน 10 คน เริ่มจากการเรียนรู้หลักการ เทคนิค และวิธีการต่างๆ ในการผลิตแปรรูปอาหารจากปลาก่อนจะลงมือดำเนินการ
2. ประชาสัมพันธ์โครงการแปรรูปอาหารจากปลา โดยกลุ่มแม่บ้านเกาะกา โดยผ่านหอกระจายข่าวเวลาเช้า-เย็น
3. มีการจัดตั้งประธานกลุ่ม รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิกกลุ่ม โดยเลือกจากสมาชิกกลุ่ม และมีการแต่งตั้งปลัดอบต. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำเกษตรตำบล และพัฒนากรจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปากพลี เป็นที่ปรึกษากลุ่ม
4. จัดอบรมสอนเทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ในการแปรรูปอาหารจากปลา โดยพัฒนากรจากพัฒนาชุมชนอำเภอปากพลี
5. ดำเนินการแปรรูปอาหารจากปลา โดยใช้บ้านของประธานกลุ่มเป็นสถานที่ในการผลิต อย่างเช่นการผลิตปลาร้า

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน อบรม.ทำเรือ สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 35,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบในการผลิต ได้แก่ ปลา เกลือ ข้าวคั่ว ฯลฯ

- บุคลากร**
1. สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกาะกา จำนวน 30 คน ดำเนินการผลิตอาหารแปรรูปจากปลา
 2. สมาชิกสภา อบต. ทำเรือ จำนวน 3 คน ทำหน้าที่ในการหาตลาดรองรับสินค้า และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ
 3. พัฒนาการจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปากพลี จำนวน 2 คน/ 30 วัน ทำหน้าที่ในการสอนเทคนิควิธีการ กรรมวิธีในการผลิต การแปรรูปอาหารจากปลาที่สะอาดและถูกหลักอนามัย
 4. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำเกษตรตำบล จำนวน 2 คนทำงาน/ 15 วัน ทำหน้าที่หาตลาดในการจำหน่ายสินค้า

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2545	อบรม.ทำเรือได้ระดมแนวความคิดจากผู้นำชุมชนประชาชนในตำบล ที่ส่งตัวแทนเข้ามา ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำเกษตรตำบล รวมทั้งศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากปัญหาที่ประชาชนในตำบลได้รับความเดือดร้อน	อบต.ทำเรือ
2545	หาข้อสรุป โดยดำเนินโครงการกลุ่มแม่บ้านเกาะกาแปรรูปอาหารจากปลา	อบต. ทำเรือ/ ผู้นำชุมชน
	อบรม.ทำเรือ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการ โดยสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 35,000 บาท ในการซื้อวัตถุดิบ ได้แก่ ปลา เกลือ และข้าวคั่ว เป็นต้น	อบต.ทำเรือ
2545	จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินโครงการ	อบต. ทำเรือ
2545	ทำการประชาสัมพันธ์โครงการกลุ่มแม่บ้านเกาะกาแปรรูปอาหารจากปลา โดยผ่านหอกระจายข่าวเวลาเช้า-เย็น ทุกวัน และรับสมัครสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกาะกา จำนวน 30 คน เพื่อดำเนินการผลิตแปรรูปอาหารจากปลา นอกจากนั้น มีประชาชนในตำบลผู้สนใจที่จะเข้าร่วมโครงการอีกประมาณ 10 คน ซึ่งทางโครงการเปิดโอกาสให้เข้ามาเรียนรู้หลักการ เทคนิค และวิธีการต่างๆ ในการผลิตแปรรูปอาหารได้ก่อนที่จะทำการสมัคร	ผู้ใหญ่บ้าน/ ผู้นำชุมชน
2545	มีการจัดตั้งประธานกลุ่ม รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิกกลุ่ม โดยเลือกจากสมาชิกกลุ่ม และมีการแต่งตั้งปลัดอบต. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำเกษตรตำบล และ พัฒนาการจากพัฒนาชุมชนอำเภอเป็นพี่เลี้ยงกลุ่ม	สมาชิกกลุ่ม/ อบต. ทำเรือ/ สำนักงานพัฒนาชุมชน/ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำเกษตรตำบล
2545	จัดอบรมสอนเทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ในการแปรรูปอาหารจากปลา	สำนักงานพัฒนาชุมชน
2545	ดำเนินการผลิตอาหารแปรรูปจากปลา โดย • ทำการแปรรูปอาหารเป็นปลาร้า • แปรรูปอาหารเป็นปลาตุ๋น และมีการจำหน่ายพร้อมกับหาตลาดร่วมด้วย	สมาชิกกลุ่ม

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2545	จัดอบรมและสอนเทคนิค วิธีการ กรรมวิธีในการผลิต การแปรรูปอาหารจากปลาที่สะอาดและถูกหลักอนามัย ให้แก่สมาชิกกลุ่ม โดยพัฒนากรจากพัฒนาชุมชน อำเภอ จำนวน 2 คน	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปากพลี
2545	จัดหาตลาดในการจำหน่ายสินค้า และมีการวางจำหน่ายตามร้านค้าภายในตำบล	อบต./ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำเกษตรตำบล

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร-- --บทบาทความร่วมมือ--

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ประจำเกษตรตำบล ทำหน้าที่จัดหาตลาดในการจำหน่ายสินค้าและเป็นที่ปรึกษากลุ่ม

สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอปากพลี ทำหน้าที่ในการสอนเทคนิควิธีการ กรรมวิธีในการผลิต การแปรรูปอาหารจากปลาที่สะอาดและถูกหลักอนามัย และเป็นที่ปรึกษากลุ่ม

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลประสบภาวะขาดทุนจากการที่ประกอบอาชีพหลักขาดทุน และจำหน่ายผลิตผลได้ราคาต่ำ มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ
2. เศรษฐกิจในชุมชนอยู่ในสภาวะตกต่ำ ประชาชนไม่มีความกระตือรือร้นในการทำมาหากิน ไม่มีกำลังใจ
3. คนในกลุ่มทำเรื่องไม่มีความสามัคคีเท่าที่ควร ต่างคนต่างอยู่ต่างทำงาน ไม่ค่อยให้ความสนใจกับส่วนรวมมากเท่าที่ควร และขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะกับอบต.

หลังการดำเนินการ

1. สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ และเป็นการสร้างอาชีพเสริม ให้กับกลุ่มแม่บ้าน และประชาชนในตำบลได้ในระดับที่ระดับหนึ่ง เนื่องจากเป็นสินค้าที่จำหน่ายได้ง่ายและเป็นที่นิยมในตลาดของผู้บริโภค
2. สามารถเป็นกลุ่มอาชีพตัวอย่างได้อีกกลุ่มที่ได้รับการส่งเสริม จนส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการสร้างงานสร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น
3. สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับประชาชนในตำบลมากยิ่งขึ้น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับหน่วยงาน/ องค์กรท้องถิ่น เช่น อบต.

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ทำการผลิตสินค้าหรือแปรรูปอาหารได้ปริมาณน้อย ไม่มีความหลากหลาย และผลิตได้ไม่ทันต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากปลาร้าจะต้องอาศัยระยะเวลาในการหมักนาน จึงจะมีรสชาติอร่อย	คณะกรรมการกลุ่มพยายามระดมประชาชนในตำบลที่มาร่วมโครงการ โดยชักชวนให้มีการทดลองฝึก เรียนรู้ในกรรมวิธีขั้นตอนต่างๆ ในการแปรรูปก่อน นอกจากนี้วิธีการแก้ไขปัญหาของการผลิตที่ไม่มีความหลากหลายนั้น ทำโดยขอการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งสมาชิกเข้าไปอบรมตามสถาบันต่าง ๆ โดยมีพัฒนาการจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเป็นแกนนำในการพาเข้าร่วมอบรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้นำชุมชนมีภาวะความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบล
2. ความสามัคคีร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง อบต. และประชาชนในตำบล
3. งบประมาณสนับสนุนการดำเนินการที่เพียงพอ
4. สินค้าที่ผลิตควรเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในตำบลและต่างตำบล เพื่อที่จะได้สามารถหาตลาดรองรับผลผลิตได้ง่าย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายเจียม ชาลีนันท์ศิริ
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ
ที่อยู่ : ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
โทรศัพท์ : (037) 399 - 699, (037)312 - 299

ชื่อ-นามสกุล : จำเริญสุกมิตร สิงห์แหลม
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ
ที่อยู่ : ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
โทรศัพท์ : (037) 399 - 699 (037) 312 - 299

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก 26110
ขนาดพื้นที่	65.60 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	4,782,218.72 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 6.99% เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 2.00% ค่าจ้างชั่วคราว 1.72% รายจ่ายงบกลาง 24.78% ค่าตอบแทน 1.17% ค่าสาธารณูปโภค 0.19% ค่าอุดหนุน 0.57% ค่าครุภัณฑ์ 57.40% ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
งบประมาณรายได้	6,565,871.46 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 70.54% รัฐจัดเก็บให้ 0.03% ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต 0.48% ทรัพย์สิน 2.23% เบ็ดเตล็ด 2.67% อุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	7 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	4,158 คน
จำนวนครัวเรือน	1,000 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ผลผลิตที่สำคัญ คือ ข้าว หน่อ ฝรั่ง เป็น ต้น และมีการเลี้ยงกบ เลี้ยงกุ้ง นอกจากนี้ ประชาชน บางส่วนประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้างและบริการ ลักษณะของความเป็นอยู่นั้น เป็นลักษณะของสังคม ชนบทที่มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่อมีปัญหา เกิดขึ้น ก็จะมีการระดมความคิดเห็น เพื่อค้นหาแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน